

Bogdan Alex Arghir

**CONTESTAȚIA LA EXECUTARE SILITĂ
ÎN PROCESUL CIVIL ROMÂN**

Cuprins

ABREVIERI.....	5
CUVÂNT-ÎNAINTE – <i>Prof. univ. dr. Traian C. Briciu</i>	7
CUVÂNT-ÎNAINTE – <i>Prof. univ. dr. Gabriel Boro</i>	9
CAPITOLUL I. ASPECTE GENERALE PRIVIND EXECUTAREA SILITĂ	11
Secțiunea 1. Rolul și locul executării silite în procesul civil	11
§ 1. Reglementare națională	11
1.1. Dreptul subiectiv. Acțiunea civilă. Dreptul la acțiune.....	11
1.2. Executarea silită. Definiție și natură juridică	18
§ 2. Elemente de drept comparat. Cazul Franței	25
§ 3. Instrumente internaționale	28
3.1. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale	29
3.2. Dreptul Uniunii Europene. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene	42
3.3. Codul mondial de executare silită.....	50
Secțiunea a 2-a. Participanții și formele de executare silită.....	51
§ 1. Participanții la executarea silită.....	51
§ 2. Modalități de executare silită	58
§ 3. Elemente de drept comparat. Cazul Franței	59
Secțiunea a 3-a. Principiile fundamentale ale procedurii execuționale.....	62
§ 1. Principiul legalității	65
§ 2. Principiul dreptului la un proces echitabil, într-un termen optim și previzibil.....	68
§ 3. Principiul disponibilității.....	78
§ 4. Principiul rolului activ al executorului judecătoresc	80
§ 5. Principii și recomandări la nivel european	84
CAPITOLUL II. CONTESTAȚIA LA EXECUTARE SILITĂ. NOȚIUNE. NATURĂ JURIDICĂ	87
Secțiunea 1. Noțiune	87
Secțiunea a 2-a. Natura juridică	89
Secțiunea a 3-a. Delimitare conceptuală față de tipuri speciale de contestații la executare	95
§ 1. Contestația la executare în materie fiscală	95
§ 2. Contestația la executare în materia titlurilor de credit (cambie, bilet la ordin și cec).....	100
Secțiunea a 4-a. Elemente de drept comparat. Cazul Franței.....	104
CAPITOLUL III. OBIECTUL ȘI MOTIVELE CONTESTAȚIEI LA EXECUTARE	107
Secțiunea I. Obiectul contestației la executare	107

§ 1. Constația la executare silită propriu-zisă	112
1.1. Constația la executare silită însăși	112
1.2. Constația la executare silită individuală	113
1.3. Partajul solicitat pe calea constației la executare	120
§ 2. Constația la titlu	125
§ 3. Constație împotriva refuzului executorului judecătoresc de a efectua o executare silită sau de a îndeplini un act de executare silită în condițiile legii	135
Secțiunea a 2-a. Motivele constației la executare silită	140
§ 1. Aspecte generale privind invocarea motivelor de constație la executare. Posibilități și limitări din perspectiva obiectului constației și a intervenției instanței de executare	141
§ 2. Motive privind constația la executare propriu-zisă	153
2.1. Motive de constație la executare silită însăși	153
2.2. Motive de constație la executare silită individuală	264
§ 3. Motive referitoare la constația la titlu	318
§ 4. Motive de constație împotriva refuzului executorului judecătoresc de a efectua o executare silită sau de a îndeplini un act de executare silită în condițiile legii	320
Secțiunea a 3-a. Elemente de drept comparat. Cazul Franței	324

CAPITOLUL IV. CONDIȚIILE DE ADMISIBILITATE ALE CONSTAȚIEI

LA EXECUTARE	328
Secțiunea 1. Considerații preliminare privind admisibilitatea	328
Secțiunea a 2-a. Condiții generale de admisibilitate ale constației la executare	332
§ 1. Limitări și posibilități din perspectiva fondului raportului juridic	332
1.1. Aspecte privind hotărârile judecătorești și arbitrale	332
1.2. Aspecte privind alte titluri executorii	339
§ 2. Inadmisibilitatea unei noi constații la executare	346
Secțiunea a 3-a. Condiții speciale de admisibilitate ale constației la executare	351
Secțiunea a 4-a. Elemente de drept comparat. Cazul Franței	355

CAPITOLUL V. JUDECATA ȘI HOTĂRÂRILE CARE POT FI

PRONUNȚATE ÎN CONSTAȚIA LA EXECUTARE	357
Secțiunea 1. Instanța competentă să soluționeze constația la executare	357
§ 1. Competența materială	357
§ 2. Competența teritorială	361
Secțiunea a 2-a. Termenul de exercitare a constației la executare	369

Secțiunea a 3-a. Calitatea procesuală în cadrul contestației la executare.....	380
§ 1. Debitorul și creditorul – părți ale raportului juridic execuțional.....	381
§ 2. Creditorii intervenienți.....	383
§ 3. Terții.....	383
§ 4. Procurorul.....	386
§ 5. Executorul judecătoresc.....	386
Secțiunea a 4-a. Reguli procedurale privind judecata contestației la executare.....	390
§ 1. Condiții de formă.....	390
1.1. Cererea de chemare în judecată.....	390
1.2. Timbrajul.....	396
§ 2. Întâmpinarea.....	403
§ 3. Procedura de judecată. Reguli derogatorii.....	404
Secțiunea a 5-a. Suspendarea executării silite în cadrul contestației la executare.....	407
§ 1. Chestiuni generale privind suspendarea executării silite.....	407
§ 2. Suspendarea provizorie a executării silite.....	409
§ 3. Suspendarea propriu-zisă a executării silite.....	413
§ 4. Efectele suspendării executării silite.....	417
Secțiunea a 6-a. Hotărârea judecătorească prin care se soluționează contestația la executare.....	420
§ 1. Aspecte generale privind hotărârea pronunțată în contestația la executare.....	420
§ 2. Soluțiile ce pot fi pronunțate în cadrul contestației la executare și efectele produse.....	424
2.1. Admiterea contestației la executare.....	425
2.2. Respingerea contestației la executare.....	440
2.3. Alte tipuri de soluții în cadrul contestației la executare.....	443
§ 3. Întoarcerea executării silite.....	449
Secțiunea a 7-a. Căile de atac împotriva hotărârii prin care s-a soluționat contestația la executare.....	451
§ 1. Dreptul comun în materie.....	452
§ 2. Reguli particulare în materie.....	452
§ 3. Competența instanței sau instanțelor de control judiciar.....	454
§ 4. Contestația în anulare și revizuirea în materia contestației la executare.....	456

CAPITOLUL VI. ASPECTE PRIVIND CONTESTAȚIA LA EXECUTARE ÎN PROCESUL CIVIL ROMÂN DIN PERSPECTIVA RECUNOAȘTERII ȘI EXECUTĂRII UNEI HOTĂRÂRI PRONUNȚATE ÎN ALT STAT	
MEMBRU AL UNIUNII EUROPENE.....	458
Secțiunea 1. Considerații generale	458
Secțiunea a 2-a. Recunoașterea în România a hotărârilor pronunțate în alte state membre ale Uniunii Europene	462
Secțiunea a 3-a. Executarea în România a hotărârilor pronunțate în alte state membre ale Uniunii Europene	471
Secțiunea a 4-a. Aspecte privind contestația la executare în cazul titlului executoriu reprezentat de o hotărâre judecătorească pronunțată în alt stat membru al Uniunii Europene	475
CAPITOLUL VII. CONCLUZII	477
BIBLIOGRAFIE	483

Bogdan Alex Arghir

**CONTESTAȚIA
LA EXECUTARE SILITĂ
ÎN PROCESUL CIVIL ROMÂN**

Universul Juridic
București
-2025-

Cuvânt-înainte

Lucrarea „Contestația la executare silită în procesul civil român” abordează o temă de real interes pentru practicienii dreptului și pentru teoreticieni.

În cadrul executării silite, ultima și cea mai concretă fază a procesului civil, regăsim deopotrivă probleme complexe de drept substanțial și de drept procesual.

Contestația la executare este mijlocul procedural prin care toate problemele executării silite ajung sub cenzura instanței. Este instituția în care regăsim toate dificultățile și dilemele ce apar în aplicarea regulilor executării silite. Pe cât de importantă și dificilă este problematica executării silite, pe atât de puțin este reprezentată la nivelul jurisprudenței instanței supreme. În principiu, competența este rezervată judecătorilor și tribunalelor. Instanța supremă se pronunță numai în caz de dezlegare a unor chestiuni de drept sau a recursurilor în interesul legii. Având în vedere aceste ipoteze de lucru, devine foarte importantă pentru știința și practica dreptului o abordare sistematică a problematicii contestației la executare care să ofere răspunsuri la multitudinea de chestiuni apărute în practica instanțelor, în doctrină și care ar putea contribui chiar la perfecționarea cadrului legislativ. Lucrarea prezintă și avantajul că, pe lângă latura teoretică, latura practică este susținută de calitatea de reputat practician al dreptului a autorului. Prin urmare, chestiunile abordate sub aspect teoretic au putut fi percepute și evaluate de autor în dinamica manifestării lor în planul concret al practicii judiciare și al efectelor directe pe care acestea le-au produs asupra drepturilor părților.

Lucrarea surprinde aspecte disputate în legătură cu executarea silită, precum natura contestației la executare, termenul de exercitare al acesteia, condițiile de admisibilitate ale contestației la executare prin raportare la obiectul acesteia, motivele care pot fi invocate, regulile de judecată, hotărârea judecătorească și efectele acesteia. Răspunsul la diversitatea de probleme ce apar în legătură cu aceste teme este fundamentat teoretic și susținut de exemple din practica judiciară și poartă amprenta personalității autorului.

Autorul a valorificat cu succes realizările lucrărilor existente în doctrina națională, atât în perioada Codului de procedură civilă de la 1865, cât și sub imperiul noului Cod de procedură civilă, precum și a unor lucrări de referință din doctrina franceză. De asemenea, este de apreciat raportarea constantă a autorului la exigențele impuse procesului civil de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, așa cum au fost dezvoltate în jurisprudența Curții de la Strasbourg, precum și dezvoltările ample bazate pe soluțiile oferite de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în legătură cu aspecte incidente în materia contestației la executare.

În concluzie, lucrarea „Contestația la executare silită în procesul civil român” reprezintă un instrument necesar oricărui demers teoretic și practic în sfera executării silite, constituind o contribuție consistentă la dezvoltarea științei dreptului procesual civil.

Cuvânt-înainte

Încep prin a menționa că autorul acestei lucrări, lucrare care constituie teza sa de doctorat, este un foarte bun practician al dreptului, fiind judecător la Curtea de Apel București, și subliniez că îl cunosc încă de pe vremea când era auditor de justiție la Institutul Național al Magistraturii, iar în prezent colaborăm în cadrul Universității „Nicolae Titulescu”, la disciplina Drept procesual civil, acesta desfășurând de câțiva ani o activitate didactică foarte apreciată de studenți.

Teza de doctorat, elaborată sub conducerea deosebit de competentă și exigentă asigurată, mai întâi, de către regretatul prof. univ. dr. Viorel Mihai Ciobanu, apoi de către domnul prof. univ. dr. Traian Cornel Briciu, este consacrată unei teme de un incontestabil interes, atât din punct de vedere teoretic, cât și practic, având în vedere frecvența situațiilor în care se formulează contestații la executare și că, în cadrul acestora, se ridică tot mai multe și dificile probleme de drept.

Observând rigoarea structurii subiectului tratat, autorul a urmărit firul logic al analizei efectuate și a abordat, aproape exhaustiv, problemele referitoare la contestația la executare în procesul civil, reușind să elaboreze o lucrare care se remarcă prin caracterul monografic al cercetării, ceea ce permite cititorului să perceapă cu ușurință specificul problemelor teoretice și practice analizate.

Lucrarea se remarcă printr-o bogăție de idei și de soluții, sens în care autorul, pornind de la ceea ce este deja dobândit în doctrină și în jurisprudență, a reușit să pună în discuție aspecte și soluții noi, iar atunci când s-a raliat unei soluții deja oferite, de cele mai multe ori a încercat și a reușit să aducă noi argumente sau chiar completări, această calitate a lucrării fiind și rezultatul unei documentări temeinice.

Am susținut, cu ocazia prezentării publice a tezei de doctorat, că, prin volumul de informații oferite, prin rigoarea și temeinicia argumentării soluțiilor date, prin caracterul interdisciplinar al cercetării, precum și prin interesantele aspecte de drept comparat, această teză poate constitui un prețios instrument de lucru pentru cei interesați, motiv pentru care recomandăm publicarea acestei lucrări, spre a putea fi consultată atât de teoreticienii, cât și mai ales de practicienii dreptului, astfel că mă bucură apariția editorială.

Totodată, aparatul critic al lucrării este dezvoltat și bine pus la punct, ceea ce denotă, printre altele, un element indispensabil pentru o asemenea cercetare, anume probitatea științifică.

Ca element de originalitate, reprezentând principala, dar nu singura contribuție a autorului la dezvoltarea domeniului dreptului în această materie, rețin analiza detaliată a problemei dacă instanța sesizată cu o contestație la executare poate sau nu invoca din oficiu un motiv de contestație la executare silită, care are caracter absolut, problemă care, la cunoștința noastră, a fost insuficient dezbătută în doctrina de specialitate, ceea ce mă determină să apreciez că punctul forte al tezei de doctorat îl constituie chiar această analiză aprofundată.

În concluzie, consider că, prin calitățile sale de formă și de fond, lucrarea „Contestația la executare silită în procesul civil român” are caracterul unei cercetări monografice, interdisciplinare, aprofundate și de actualitate, care îmbină în mod plăcut metoda descriptivă cu metoda analitică și cu metoda comparativă, având contribuții personale numeroase și semnificative, cu aspecte de drept comparat relevante, cu probleme de drept teoretice și practice, autorul furnizând soluții și argumentări juste și temeinice, cu o abordare și din perspectiva practicianului, iar nu numai din cea a teoreticianului.

Prof. univ. dr. **Gabriel Boroș**

Capitolul I

ASPECTE GENERALE PRIVIND EXECUTAREA SILITĂ

Secțiunea 1. Rolul și locul executării silite în procesul civil

§ 1. Reglementare națională

Înfăptuirea unui act de justiție modern, calitativ, transparent, eficient, credibil și care să se desfășoare într-un termen optim și previzibil, de natură a corespunde așteptărilor legitime ale justițiabililor și exigențelor profesioniștilor din domeniul juridic reprezintă un deziderat pentru orice democrație ce promovează preeminența dreptului, întrucât România este stat de drept¹, conform art. 1 alin. (3) din Constituție. În mod subsecvent, realizarea unui asemenea deziderat presupune atât o intervenție statală, aptă să configureze un cadru normativ accesibil și previzibil, cât și o abordare riguroasă din perspectiva participanților la înfăptuirea actului de justiție, ca serviciu public.

În acest sens, sub aspectul arhitecturii normative, legiuitorul reglementează din punct de vedere substanțial drepturi subiective și interese legitime, precum și obligații corelative, iar pentru protejarea și valorificarea acestora edictează norme procedurale. Astfel cum s-a remarcat în mod elocvent în literatura de specialitate emanată sub imperiul reglementării anterioare, „de vreme ce legea recunoaște și garantează persoanelor fizice și persoanelor juridice drepturi subiective și interese legitime, ea trebuie să le pună la dispoziție și mijlocul legal pentru realizarea lor”². În același sens, în mod judicios s-a relevat, conform actualei reglementări, că „acțiunea civilă cuprinde mijloacele procesuale organizate de lege pentru protecția dreptului subiectiv civil și executarea silită, iar dreptul la acțiune, adică posibilitatea de a recurge la forța de constrângere a statului, implică și dreptul de a obține executarea silită, deoarece altfel ar fi incomplet și lipsit de eficiență”³.

1.1. Dreptul subiectiv. Acțiunea civilă. Dreptul la acțiune

Într-adevăr, pentru ca dreptul subiectiv sau interesul legitim să fie proteguit în mod efectiv, este imperios necesar să existe mijloace procedurale prin intermediul cărora se obține materializarea concretă a acestuia. Într-o altă exprimare, entitatea abstractă reprezentată de dreptul subiectiv sau interesul legitim prevăzut de legea

¹ I. Muraru, E.S. Tănăsescu (coord.), *Constituția României. Comentariu pe articole*, Ed. C.H. Beck, București, 2008, p. 9: „Statul de drept are un conținut complex și în acest sens se consideră că suntem în prezența unui stat de drept acolo unde: domnia dreptului este evidentă; conținutul acestui drept valorifică la dimensiunile lor reale drepturile și libertățile cetățenești; se realizează echilibrul, colaborarea și controlul reciproc al puterilor publice (autorități publice); se realizează accesul liber la justiție.”

² I. Stoenescu, S. Zilberstein, *Drept procesual civil. Teoria Generală. Judecata la prima instanță. Hotărârea*, ed. a II-a, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1983, p. 228.

³ V.M. Ciobanu, Tr.C. Briciu, Cl.C. Dinu, *Drept procesual civil. Drept execuțional civil. Arbitraj. Drept notarial*, Ed. Național, București, 2013, p. 511.

materială devine concretă și efectivă prin punerea în mișcare a mecanismelor procedurale special concepute de legiuitor. Astfel, suntem într-un tot de acord cu opinia conform căreia „dreptul subiectiv civil, în caz de nesocotire sau încălcare, nu-și găsește protecția în cadrul dreptului civil material, ci este nevoie să se recurgă la normele dreptului procesual, mijlocul practic fiind acțiunea civilă”¹.

În acest context, care ar fi corelația dintre dreptul subiectiv civil, acțiunea civilă și dreptul la acțiune? Totodată, putem vorbi despre drept la acțiune în sens material și drept la acțiune în sens procesual, ca noțiuni distincte ori elemente care alcătuiesc un singur concept? Aceste problematice au suscitat, în decursul timpului, dezbateri însemnate în literatura de specialitate, disputele doctrinare fiind plasate în ambele planuri, substanțial și procedural. Or, pentru a răspunde la aceste întrebări este neîndoielnic faptul că fiecare noțiune trebuie analizată, pentru ca ulterior să fie stabilite legăturile dintre acestea.

Astfel, din punct de vedere substanțial, nu a existat și nu există o definiție legală a dreptului subiectiv, iar abordarea legiuitorului a fost ușor inconsecventă, în sensul că a început cu neutilizarea expresă a acestei noțiuni (fiind definite doar anumite drepturi subiective, precum dreptul de proprietate – art. 480 C. civ.) și a continuat cu folosirea sa expresă în mod repetat [art. 1.359, art. 2.502 alin. (1), art. 2.545 alin. (2), art. 2.663 NCC], motiv pentru care în literatura de specialitate a existat o preocupare constantă de conceptualizare a acestei noțiuni. Pe de o parte, atât în doctrina din reglementarea anterioară², cât și în cea din prezenta reglementare³, au fost formulate diferite definiții pentru dreptul subiectiv, care, însă, se disting eminent prin termenii utilizați, esența fiind, în principiu⁴, aceeași. În ceea ce ne

¹ V.M. Ciobanu, în *Noul Cod de procedură civilă, comentat și adnotat* (coord. V.M. Ciobanu, M. Nicolae), vol. I, ed. a II-a, Ed. Universul Juridic, București, 2016, p. 150.

² M.B. Cantacuzino, *Elementele dreptului civil*, Ed. All Educațional, București, 1998, p. 25: „Dreptul subiectiv este puterea ce o are fiecare individ de a pretinde ca facultățile, aptitudinile și puterile sale care nu sunt îngăduite, sau mai exact în limita în care ele nu sunt îngăduite prin lege, să fie nu numai respectate, adică nesupărate de alții sau de societate prin organele sale, ci să fie, atunci când ele s-au tradus în acte de voință creatoare de raporturi cu alții, sprijinite de societate prin organele sale spre a fi aduse la împlinire efectele raporturilor create”; Tr. Ionașcu, *Tratat de drept civil. Volumul I. Partea generală*, Ed. Academiei Române, București, 1967, p. 182: „Dreptul subiectiv este puterea sau prerogativa recunoscută de dreptul obiectiv persoanelor fizice sau persoanelor juridice (denumite titulare ale dreptului), în calitatea lor de subiecte active ale raportului juridic, de a pretinde subiectelor pasive să dea ori să facă sau să nu facă ceva (să săvârșească sau să se abțină de la săvârșirea unei acțiuni), folosind, la nevoie, aparatul de constrângere al statului”; Gh. Beleiu, *Drept civil român. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil*, ed. a XI-a, Ed. Universul Juridic, București, 2007, p. 75: „Dreptul subiectiv civil este posibilitatea recunoscută de legea civilă subiectului activ – persoană fizică ori persoană juridică – în virtutea căreia aceasta poate, în limitele dreptului și moralei, să aibă o anumită conduită, să pretindă o conduită corespunzătoare – să dea, să facă ori să nu facă ceva – de la subiectul pasiv, și să ceară concursul forței coercitive, statului, în caz de nevoie.”; I. Deleanu, *Drepturile subiective și abuzul de drept*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1988, p. 49: „Dreptul subiectiv civil reprezintă prerogativă conferită de lege în temeiul căreia titularul dreptului poate sau trebuie să desfășoare o anumită conduită ori să ceară altora desfășurarea unei conduite adecvate dreptului său, în scopul valorificării unui interes personal, direct, născut și actual, legitim și juridic protejat, în acord cu interesul obștesc și cu normele de conviețuire socială.”

³ Pentru o analiză îndestulătoare a se vedea M. Nicolae, *Drept civil. Teoria generală. Vol. II. Teoria drepturilor subiective civile*, Ed. Solomon, București, 2018.

⁴ M. Nicolae, *Tratat de prescripție extinctivă*, Ed. Universul Juridic, București, 2010, p. 159: „Dreptul subiectiv civil poate fi definit ca fiind acea prerogativă (sau facultate), recunoscută și garantată

privește, apreciem drept îndestulătoare și împărtășim definiția dreptului subiectiv ca fiind „posibilitatea subiectului activ, în limitele nomelor juridice civile, de a avea o anumită conduită, de a pretinde subiectului pasiv o conduită corespunzătoare, iar, în caz de nevoie, de a solicita concursul forței coercitive a statului”¹.

Pe de altă parte, noțiunea de acțiune civilă² a reprezentat în mod constant subiectul unor ample dezbateri în literatura de specialitate, apărând drept un izvor nesecat de cercetare, iar originea acestor dispute doctrinare rezidă, astfel cum s-a menționat³ deja, din problematica raportului dintre dreptul subiectiv civil și acțiunea civilă. În esență, opiniile rezultate au fost grupate în funcție de concepția împărtășită, respectiv obiectivă (însemnând un mijloc prin care dreptul subiectiv civil este apărat) sau subiectivă (reprezentând posibilitatea titularului dreptului de a urmări realizarea acestuia în justiție).

În primul rând, se cuvine a reliefa că, în reglementarea anterioară, nu a existat o definiție legală a acțiunii civile, doctrinei revenindu-i sarcina de a conceptualiza această noțiune. Într-o abordare s-a susținut că „acțiunea e dreptul acordat oricărei persoane de a cere organelor judiciare, ca prin mijloacele organizate de lege și aplicând legea, să dea satisfacție intereselor care nu se pot realiza nici direct nici prin alte mijloace practice”⁴. De asemenea, acțiunea a fost concepută ca „mijlocul legal prin care o persoană cere instanței judecătorești fie recunoașterea dreptului său, fie realizarea acestui drept prin încetarea piedicilor puse în exercitarea sa de o altă persoană sau printr-o despăgubire corespunzătoare”⁵.

În continuare, s-a evidențiat că acțiunea civilă reprezintă „ansamblul mijloacelor procesuale prin care, în cadrul procesului civil, se asigură protecția dreptului subiectiv civil – prin recunoașterea sau realizarea lui, în cazul în care este încălcat sau contestat – ori a unor situații juridice ocrotite de lege”⁶.

Pe de o parte, a fost subliniat că acțiunea civilă poate fi definită drept „ansamblul mijloacelor procesuale prin care poate fi solicitat și asigurat concursul unui organ jurisdicțional în vederea recunoașterii sau realizării unui drept ori interes – nesocotit, contestat sau încălcat – fie prin afirmarea dreptului subiectiv preexistent sau constituirea unei situații juridice noi, fie prin plata unei despăgubiri sau și prin

de normele dreptului obiectiv, în temeiul căreia titularul său poate trage, dintr-o situație juridică determinată, un anumit avantaj sau folos, material ori moral, după caz.”

¹ G. Boroș, C.A. Anghelescu, *Curs de drept civil. Partea Generală*, ed. a 2-a, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 56. Se cuvine a releva că prof.univ.dr. G. Boroș a păstrat în actuala reglementare definiția dreptului subiectiv pe care a propus-o în reglementarea anterioară; a se vedea G. Boroș, *Drept civil. Partea generală. Persoanele*, ed. a III-a, Ed. Hamangiu, București, 2008, p. 76.

² Pentru un studiu aprofundat al noțiunii în reglementarea anterioară, a se vedea A. Stoica, *Acțiunea civilă în sistemul de drept judiciar privat*, Ed. Universul Juridic, București, 2011, iar pentru actuala reglementare a se vedea C. Petică Roman, *Acțiunea civilă. Perspectivă comparativă*, Ed. Universul Juridic, București, 2017.

³ G. Boroș, *Codul de procedură civilă comentat și adnotat*, vol. I, Ed. All Beck, București, 2001, p. 122.

⁴ E. Herovanu, *Principiile procedurii judiciare*, vol. I, Ed. Institutul de arte grafice „Lupta”, București, 1932, pp. 128-129.

⁵ I. Stoianescu, S. Zilberstein, *Drept procesual civil...*, op. cit., p. 229.

⁶ V.M. Ciobanu, *Tratat teoretic și practic de procedură civilă. Volumul I. Teoria generală*, Ed. Național, București, 1996, p. 250.